בס"ד

– הגליון השבועי של קהילת מכון –

יגדיל תורה

גליון מספר: 14

שבת פרשת נח

העלון מוקדש להצלחת נוחי
בן זהבה ויוסף דורון בן דזי

מאור - 0542390375

טוב לצדיק וטוב לשכנו

הרב יעקב דואני / רב במכון יגדיל תורה ומחבר הספר בית חם

קודם חטא מגדל בבל נאמר: וַיְהִי כָל הָאָרֶץ שָׂפָה אֶחָת וּדְבָרִים אֲחָדִים:

לפי פשט הפסוק משמע שכולם שם היו מאוחדים. ולכאורה אחדות זה דבר חיובי מאד, וכמו שמפורש במדרש המפורסם (ספרי פרשת נשא) ש"גדול השלום ושנואה מחלוקת" (עיין שם פירוט רב).

אך ביארו הפרשנים שדוקא אחדותם זו היא שגרמה להם להרע, וכמו שפירש רש"י: "באו בעצה אחת ואמרו לא כל הימנו שיבור לו את העליונים, נעלה לרקיע ונעשה עמו מלחמה".

ויש לשאול, מתי אחדות היא דבר חיובי ומתי יש צורך דוקא בפירוד וחלוקה? לדברים שליליים אלו, שכל אחד מהם מתאווה לדברים שונים: עושר, כבוד, מאכלים טובים, משגל, שם טוב (תהילה).

ובגלל זה לא עובר זמן רב והם מתחילים לריב - הן משום שאין להם תכלית אחת אלא כל אחד רוצה תאוה אחרת לעצמו, והן משום שכל אחד רוצה להיות מעל לחבר שלו.

הכלי יקר מוכיח את בני דורו ואומר: "ומדה זו הלא היא ברבת בני עמינו". ולכן לאנשים שמתנהגים כך יותר טוב הפיזור מאשר הקיבוץ, וכמו שנאמר (תהלים צב, י): "יתפרדו כל פועלי און", וטוב לתת ריווח בין הדבקים.

לעומתם, הצדיקים כינוסם הוא דבר חיובי, משום שהתכלית אליה הם שואפים מאחדת אותם, שאין לצדיקים אלא תכלית אחת והם מאוחדים מאחוריה, וכמו שנאמר (שם קיט, קסה): "שלום רב לאוהבי תורתך", ולא למי שאוהב דברים אחרים.

האדם בכל מעשיו צריך לשאוף לעשות רצון ה', לאהוב את התורה, וממילא אם ירצה בזה ימצא עצמו בחברת צדיקים שגם הם מכוונים למטרה נעלה זו. אל לו לאדם להיגרר אחר תאוות ומטרות זרות, שדבר זה עלול לדרדר את האדם עד כדי מרידה בקב"ה, וכמו שמבואר במדרש (ספרי פרשת עקב):

>> המשך הדבר תורה בעמוד האחרון<<

דברים במחשבה
חכמת יראת ה'

פתרון החידה הקודמת
בשר אחרי גבינה

החידה השבועית
בדין תבשיל של בשר

חכמת יראת ה'

הרב אמיר אזולאי/ רב במכון יגדיל תורה מחבר הספר על שלושה דברים

חכמינו זיכרונם לברכה, הורו לנו יסוד חשוב בנוגע להגדרתה של מצוות יראת השמים המוטלת על כל אחד ואחד מאתנו "ויאמר לאדם הן יראת ה' היא חכמה וגו' שכן בלשון יוני קורין לאחת הן"(מסכת שבת דף לא:). הרמח"ל, בספרו הקדוש, החשוב והבסיסי 'מסילת ישרים' (הקדמה למסל"ש) ביאר את כוונתם העמוקה של חז"ל: "הרי שהיראה היא חכמה, והיא לבדה חכמה".

ניתן לראות, הן מתוך דבריו של הרמח"ל והן מתוך מקורם הנשגב בדברי חז"ל, הגדרה מהפכנית- רק חכמת יראת ה' היא זו המוגדרת חכמה. אלא שהגדרה זו אינה מתיישבת על הדעת כלל. שהרי על אף העובדה שאין להרהר אחריה, שיראת השמים היא במהותה חכמה אדירה מאין כמותה, לא יתכן לשלול מכל שאר החכמות ובפרט מהחכמה הנגלית של התורה, כדוגמת הש"ס והפוסקים את התואר "חכמה". כיצד יתכן לומר שכל העיסוק בתחומים הללו הינו משולל מכל חכמה עמוקה?!

אלא שצריכים אנו להבין את כוונת חז"ל לעומקה. תחילה, על מנת להעמיק עד לשורשם של דברים, צריכים אנו להבין את פירושו הבסיסי של המושג 'יראת שמים'. מתוך עיון בספרים קדושים (כדוגמת ספר התניא א' חלק פרק מג', ומסילת ישרים פרק כד') העוסקים בעניין זה, ניתן לומר בבירור שיראת שמים פירושה היחס אל הבורא הנובע מתוך ההיכרות עמו. ככל שההיכרות שלנו עם השי"ת מעמיקה יותר ומקיפה יותר, ממילא היחס המתקבל בנפשנו כלפי עבודתו ית' הוא יחס בוגר יותר, מעמיק יותר, ומחייב יותר. נמצא שחכמת יראת ה' פירושה, לימוד בספרים הקדושים אשר מובילים אותנו אל הכרה עמוקה ובוגרת יותר במציאות האלוקית.

מתוך הקדמה זו, יכולים אנו להתקדם מעט אל עבר העומק הגנוז בתוך דבריהם של חכמינו זכרונם לברכה שהובאו לעיל. הרב קוק זצ"ל עוסק אף הוא (מוסר אביך, ח"א פסקה ב') בהבנת דברי חז"ל הללו ומבאר שהסיבה שבגלל דווקא יראת ה' היא לבדה חכמה, ושאר תחומי הידיעה אינם נחשבים 'חכמה', נובעת ממטרתן של החכמות השונות. שהרי אם נבקש לדעת ידיעה הלכתית מסוימת, נוכל לפתוח ספר פסיקה כזה או אחר ולקבל את ידיעת ההלכה על 'מגש של

כסף'. אומנם נכון הוא שמחבר הספר אכן יגע בשכלו ועיין היטב בחכמה ובתבונה רבה על מנת להעמיד את ההלכה בצורה מבוררת, אלא שגם אם הלומד את ספרו לא העמיק היטב בחכמה הפנימית הגנוזה בדברים, הרי בסופו של דבר יוכל הוא להתלות בעמלו של מחבר הספר ולדעת את ההלכה. לאור זאת יש לומר, שהתכלית של שאר החכמות היא 'ידיעה', לדעת את ממצאי העיון השכלי, ואילו החכמה היא רק כלי על מנת להגיע אל ידיעה זו. נמצא שמהות שאר חכמות העולם היא 'הידיעה' ולא החכמה עצמה.

אולם שונה היא עד מאד חכמת יראת שמים. בחכמה הנשגבה הזו, שכאמור מבטאת את ההיכרות של האדם עם בוראו, אין אנו יכולים לנתק בין הידיעה לבין החכמה. כך לדוגמא, עם ילמד האדם ידיעה אמונית עמוקה המבקשת לבטא מעט מהעולם האלוקי, אין הוא יבין מאומה. פעמים אכן יחשוב הוא שהוא מבין דבר מה מתוך ידיעה זו, אך ללא התבוננות שכלית עמוקה והפנמה של התוכן הנלמד הנה לא יבין הוא מאומה מחכמה נשגבה שכזו. שכן על מנת להכיר את הבורא ואת המרחב האלוקי של המציאות חייב כל אדם ואדם להשתמש בתבונתו ובחכמתו ולבנות בניין אמוני רחב, שמתוכו ידע להכיר מעט מן המעט את בוראו.

על מנת להתרומם על החכמה הנשגבה הזו, חייבים אנו להעמיק במאמרי חז"ל העוסקים בהכרת הבורא, וכן בספרי הראשונים והאחרונים העוסקים בכך, ולא בקריאה חיצונית בלבד אלא בעיון הלב בצורה עמוקה ופנימית, אשר מחדירה את התכנים הנשגבים הללו עמוק עמוק אל חיינו ובונה בקרבנו יראת שמים חזקה ויציבה, אשר מקרינה את קווי אורותיה אל כל מרחבי חיינו. שנזכה בסיעתא דשמיא לדבוק בחכמה העליונה והיחידה, חכמת יראת ה'.

הטעם להמתין שש שעות

הרב מאור תורג'מן / יו"ר מכון יגדיל תורה

חולין דף קד ע"ב

תנא אגרא חמוה דרבי אבא: עוף וגבינה נאכלין באפיקורן, הוא תני לה והוא אמר לה: בלא נטילת ידים ובלא קינוח הפה.

רב יצחק בריה דרב משרשיא איקלע לבי רב אשי, אייתו ליה גבינה – אכל, אייתו ליה בשרא אכל, ולא משא ידיה; אמרי ליה: והא תאני אגרא חמוה דרבי אבא עוף וגבינה נאכלין באפיקורן, עוף וגבינה – אין, בשר וגבינה לא! אמר להו: הני מילי – בליליא, אבל ביממא – הא חזינא.

...בית שמאי אומרים: מקנח והוא הדין למדיח, וב"ה אומרים: מדיח – והוא הדין למקנח, מר אמר חדא, ומר אמר חדא, ולא פליגי.

...בעא מיניה רב אסי מרבי יוחנן: כמה ישהה בין בשר לגבינה? א"ל: ולא כלום; איני, והא אמר רב חסדא: אכל בשר – אסור לאכול גבינה, גבינה – מותר לאכול בשר! אלא, כמה ישהה בין גבינה לבשר? א"ל: ולא כלום.

הרוצה לאכול בשר אחרי גבינה, האם צריך המתנה:

מדברי רבי יוחנן מבואר שמי שאכל גבינה אינו צריך להמתין כלל קודם אכילת בשר.

מהר"ם - החמיר על עצמו בבשר בהמה אחר גבינה כמו בגבינה אחר בשר (לעשות סילוק סעודה וקינוח והדחה), מכיון שפעם מצא בין שיניו גבינה שנותרה מהסעודה הקודמת. ואין זה כחולק על התלמוד ולא כמוסיף שהוא גורע, דהא חזינא בדברי מר עוקבא על אביו שכל חד מצי לאחמורי אנפשיה לעשות משמרת. אך בעוף – לא החמיר.

או"ה - אם אכל גבינה ישנה שעברו עליה ו' חודשים, או גבינה מתולעת – אע"פ שאין איסור, מידת חסידות לא לאכול בשר

עמה באותה סעודה, כתשובת המהר"ם.

דרכ"מ – כדברי האו"ה נוהגים רבים בגבינה קשה.

הב"י (באו"ח קעג, והביאו הדרכ"מ כאן) – בזוהר איתא שאין לאכול בשר וגבינה בשעה אחת, ואילו ראה זאת המהר"ם לא היה מיקל בעוף, אבל אנו שזכינו לראותו טוב ונכון להחמיר אפילו בעוף.

פסיקת הלכה:

השו"ע סתם שא"צ להמתין אחרי אכילת גבינה (ושלא כדברי עצמו בב"י באו"ח קעג).

והרמ"א כתב שיש מחמירין אפי' בבשר אחר גבינה, וכן נוהגים אחר גבינה קשה, ואפילו בבשר עוף. ויש מקילים שלא להמתין, והכריע שטוב להחמיר.

הש"ך ביאר שכל ששהתה ו' חודשים מסתמא דינה כקשה. והוסיף שמהזוהר עולה כדברי הרמ"א (ומבואר שהבין שכוונת הרמ"א להמתין שעה אחת).

והט"ז חלק וכתב שכוונת הרמ"א להמתנת ו' שעות.

והט"ז הכריע למעשה שכיון שבגבינה שאינה מתולעת (ואפילו אם היא ישנה מאוד) לא שייכים ב' הטעמים להמתנה, והאו"ה כתב שזוהי חסידות בלבד – אין להחמיר יותר מקינוח וניקור השיניים והדחת הפה והידיים, מלבד מי שנוהג בתוספת פרישות וחסידות (ובגבינה מתולעת יש להחמיר).

ועיין עוד בדין הצורך בהדחת פיו קינוח הפה ונטילת ידיים.

>> המשך הדבר תורה בעמוד הבא<<

שאלת השבוע

אדם שאכל אורז שהתבשל עם בשר האם עליו להמתין שש שעות?

ר׳ ניר נתזון—זכה בשובר לרכישה בקורסים של 200 ש״ח

את הפתרונות יש לשלוח למייל או לוואטסאפ של המכון עד יום רביעי

myagdiltora@gmail.com / 0542390375

מזל״ט ואיחולים

העלון מוקדש לרפואת חנה אזולאי בת סוליקה

ולעילוי נשמת מסעוד בן עיישה ושרה בת חנה

וחיים שמשון בן מרים אסתר ז״ל

ניתן לשלוח מזל״ט או איחולי ברכה למייל או לוואטסאפ של המכון עד יום חמישי.

<< המשך הדבר תורה מעמוד השער <<

תניא, אנשי דור הפלגה לא מרדו אלא מתוך שביעה, שנאמר וישבו שם, ואין ישיבה זו אלא אכילה ושתיה, כמ״ש (פ׳ תשא) וישב העם לאכול ושתו ויקומו לצחק.

הכלי יקר משיב תשובה לשאלה זו על פי הגמרא במסכת סנהדרין (עא ע״ב):

> פיזור לרשעים – הנאה להן והנאה לעולם, ולצדיקים – רע להן ורע לעולם. כנוס לרשעים – רע להן ורע לעולם, ולצדיקים – הנאה להן והנאה לעולם.

רואים מהגמרא שדוקא לצדיקים טוב שיתכנסו יחדיו, אבל כאשר רשעים מאוחדים זהו דבר שלילי. מדוע?

משום שבזמן שהרשעים מתכנסים הם חושבים ביניהם איך להרע לאחרים. כמו כן, הרשעים נגררים למריבות, מחלוקות ושנאות. שכן כל קבוצה שאינה לשם שמים אלא למטרות אישיות גרידא נגררת מיד.

שבת שלום!